
زندگی معمارانه

شیرین رنجبر

www.ketab.ir

رهاد
انتشارات

سرشناسه	: رنجبر، شیرین، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: زندگی معمارانه/شیرین رنجبر.
مشخصات نشر	: تهران: رهاد، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۸۰ ص: ۲۱/۵ × ۱۴/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۹۹-۰۵-۱
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	
موضوع	: معماری خانگی
موضوع	: Architecture, Domestic
موضوع	: خانه سازی — طرح و نقشه
موضوع	: House construction — Designs and plans
ردی کنگره	: NAV۴۲۱
ردی دیویر	: ۷۲۸/۰۹۵۵
ماره ۲ - شناسی ملی	: ۵۹۵۵۴۱۵

انتشارات رهاد زندگی معمارانه

شیرین رنج

ناشر:	انتشارات رهاد
چاپ اول:	۱۳۹۸
چاپ / صحافی:	یزدا
قطع و تعداد صفحات:	رقعی - ۸۰
شمارگان:	۵۰۰ نسخه
بها:	۱۶۰۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۹۵۹۹-۰۵-۱

نشانی: میدان نامجو (خیابان نامجو)، خیابان گرگان، خیابان عبداللهی، کوچه ییونس‌زاده، پلاک ۸، واحد ۱

شماره تماس: ۷۷۵۷۳۱۰۲

فهرست

۷	مقدمه: معرفی یک خانه
۹	اصول اولیه
۹	چرخه‌های زندگی
۱۱	جهت‌گیری ساختمان
۱۳	توجه به کاربردهای مختلف
۱۴	زمان‌بندی
۱۷	ایجاد فضا
۳۰	مبانی زندگی
۳۰	خواب
۳۵	تغذیه
۳۸	کار
۳۹	فراغت و استراحت
۴۳	بهداشت
۴۸	آشپزی
۵۲	کارکردهای جانبی
۵۲	ذخیره‌سازی
۵۴	فضاهای ارتباطی
۵۹	شکل‌های ساختمان‌ها
۵۹	خانه‌های کوشکی (جدا) و نیمه‌کوشکی (نیمه‌چسبیده)
۶۳	خانه‌های چندطبقه
۷۰	دسترسی
۷۸	در پایان
۷۹	پیوست

مقدمه: معرفی یک خانه

واژه‌ی خانه گستره‌ی وسیعی از الزامات و نیازها را پوشش می‌دهد. فضای خانه مستلزم نواحی مختلفی از جمله اتاق خواب، آشپزخانه، سالن غذاخوری و سرویس‌های بهداشتی می‌شود که در کنار یکدیگر یک واحد را شکل داده‌اند. زندگی در خانه برخلاف نام ساده‌ی آن موضوعی در خور توجه و بحث‌پذیر است که باید از جهات مختلف بررسی شود. از برخی جهات زندگی در خانه راهی برای ابراز وجود افراد است. مکانی که افراد برای زندگی انتخاب می‌کنند، می‌تواند بیانگر الزام یا سلیقه‌ی آن‌ها باشد. اندازه، شکل و سبک چیدمان خانه بر روحیات ساکنین آن تاثیر بسیاری دارد. خانه مکانی برای آسایش است که البته، گزینه‌های برقراری روابط اجتماعی نیز باید در آن لحاظ شود. روی هم رفته خانه مکانی برای استراحت و درعین حال تعامل با افراد دیگر است. در چنین فضایی ممکن است در آن واحد فعالیت‌های مختلفی انجام شود که شرایط تلفیق عملکردها را علایق مختلف باید بدون ایجاد تداخل مهیا شود. خانه‌ها همچنین باید محدودیت‌ها یا تغییرات شخصی سازگار باشند. به عبارتی در هریک از مراحل زندگی اعم از خرید، مالی، نوجوانی، دوران تحصیل، کار و تشکیل خانواده و در نهایت پیری، فرد روحیات و نیازهای مختلفی نیز پیدا می‌کند و به اقتضای این نیازها، شرایط محیطی نیز طبعا باید تغییر کند. البته لحاظ کردن تمامی شرایط در خانه‌ی مسکونی تقریبا غیر ممکن است و افراد غالبا ترجیح می‌دهند، متناسب با نیازهای خود، به جای اعمال تغییرات یا بهبود شرایط، خانه‌هایشان را تعویض کنند؛ البته خانه‌هایی نیز یافت می‌شوند که شرایط لازم برای تمامی دوره‌های زندگی در آن‌ها گنجانده شده‌اند؛ اما مسلما قیمت آن‌ها نیز زیاد است. این ما گنجاندن شرایط مورد نیاز البته با لحاظ کردن دلایل مالی و زمانی است.

در طراحی یک واحد مسکونی نه تنها کارکردهای لازم و هزینه‌ها، بلکه رفتاری‌های یک زندگی آرام نیز باید گنجانده شود. اساس طراحی لحاظ کردن نیازهای ساکنین است. در صورتی که خانه برای شخص خاصی ساخته شود، می‌توان ایده‌ها و نیازهای خود شخص را نیز در ساخت آن اعمال کرد. به عبارتی ساخت آن سفارشی صورت گرفته است؛ اما در طراحی برای خانه‌های اجارهای و نه برای مالک شخصی، معمولا عمومی‌ترین نیازهای یک گروه فرضی در نظر گرفته می‌شوند. در این گونه مواقع معمولا از پلان‌های استاندارد با قابلیت انعطاف‌پذیری فراوان استفاده می‌شود که معمول‌ترین

اهداف و الزامات شخصی، البته در بلندمدت در آن گنجانده شده است.

مسئله شیوه‌های طراحی و خانه‌سازی در سرتاسر دنیا متفاوت است. برای مثال مسائلی از قبیل شرایط آب‌وهوایی، خصیصه‌های محلی مانند مصالح موجود و توپوگرافی محل و تا حدی موقعیت‌های فرهنگی بر ساختمان‌سازی تأثیر بسیاری دارند. از این رو، متغیرهای خانه‌سازی در مناطق بیابانی یا نواحی معتدل یا در نواحی شهری و روستایی و در فرهنگ‌های گوناگون متفاوت خواهد بود. به عبارتی ملاک‌های طراحی براساس ویژگی‌های محلی تعیین می‌شوند؛ اما اصلی‌ترین ملاک‌ها برای منطبق دیگر یا دست‌کم به‌عنوان خط مشی برای طراحان دیگر نیز کاربرد دارند. زندگی انسان‌ها تلفیقی از گذشته و حال و آینده است. با در نظر گرفتن ویژگی‌های ساخت‌وساز در گذشته می‌توان از ایده‌ها و مفاهیم متعددی که طی سال‌ها آزمایش شده‌اند و عبارت از امتحان خود را پس داده‌اند، استفاده کرد؛ بهره‌گیری از تجربیات گذشتگان روز ساخت‌وساز را تسریع می‌کند.

شیوه‌ها و مرزهای رایج ساخت‌وساز در جامعه به‌عنوان یک تصویر کلی قلمداد می‌شوند که می‌توان بر آن برای طرح‌های آتی که پیش‌بینی شرایط آن‌ها کار ساده‌ای نیست، استفاده کرد. با وجود این، رخنه‌ی کارکردی برای یک ساختمان مسکونی در طی سال‌های متمادی پیش‌روی چه می‌گردد؟ این مسئله است؛ بنابراین شیوه‌ی طراحی ما نه تنها در زمان حال، بلکه در آینده نیز می‌تواند کاربرد داشته باشد. مسأله‌های مربوط به زیبایی‌شناختی در مقایسه با مسائل فنی و ویژگی‌های اساسی ساختمان، کارآمدی و استفاده‌های متفاوت ساختمان در آینده از درجه‌ی اهمیت کمتری برخوردارند. نیازها و الزامات یک جامعه‌ی خاص همان‌طور که پیش‌تر شرح داده شد، پایه‌های شیوه‌ی ساخت‌وساز در دوره‌ی خاصی از زمان به‌ساز می‌آیند. به‌منظور ایجاد شرایط و ویژگی‌هایی با کارایی‌های بلندمدت، باید شیوه‌های اصلی طراحی در هر دوره‌ای به‌طور کامل آزمایش و صحت و سقم آن‌ها تعیین شود.

در مجموع، علاوه بر الزامات عمومی، هر شخصی ایده‌های خاص خود را برای تعریف و بیان ویژگی‌های یک خانه دارد. طرح‌سوالاتی درباره‌ی این مطلب که یک خانه چه ویژگی‌هایی می‌تواند داشته باشد، پایه‌گذار بسیاری از نوآوری‌ها در طراحی و ساختمان‌سازی است. در فصل‌های مختلف این کتاب ویژگی‌ها و شرایط مختلف خانه‌ها بررسی شده‌اند.